

تمبر، منبعی اطلاعاتی در کتابخانه ملی ترکیه^۱

♦ آنا مریچ هکن*
ترجمه هاجر صالحی**

چکیده

تمبر به مثابه رسانه‌ای ثابت و منبعی اطلاعاتی که جنبه‌های اجتماعی، تجاری، سیاسی، فرهنگی، تاریخی و هنری جامعه را به روشی بی‌همتا نشان می‌دهد، از ارزشی همانند دیگر مواد غیرکتابی مثل اسکناس، سکه، پوستر و نقشه، برخوردار است. بهره‌گیری از چکیده کوتاه، تصویرهای رنگی و نمادها در سطحی محدود برای انتقال محتوا، ویژگی کلیدی تمبر است که آن را از دیگر مواد غیرکتابی ممتاز می‌کند. به خاطر همین ویژگی منحصر به فرد، می‌توان تمبر را هم ابزاری برای برقراری ارتباط و هم اثری هنری پنداشت. اما در ترکیه به تمبر و دیگر مواد نظیر آن، به عنوان مواد کلکسیونری توجه می‌شود تا منبع اطلاعاتی. این بررسی، بر آن است تا تحلیلی از کمیت و کیفیت مجموعه تمبر در کتابخانه ملی ترکیه و نیز اطلاعاتی درباره فهرست‌نویسی و حفظ و نگهداری تمبر، پیشاروی خوانندگان قرار دهد؛ باشد که قدری فراتر از مواد کلکسیونری و بلکه از دیدگاه منبعی اطلاع‌رسانی به موضوع تمبر توجه شود.

کلید واژه‌ها:

تمبرها، کتابخانه‌های ملی، ترکیه.

* عضو هیئت علمی گروه اطلاع‌رسانی و مدیریت اسناد دانشگاه آنکارا.

** دانشجوی کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه الزهرا.

مقدمه

تمبر، تکه‌ای کاغذ بهادار می‌باشد که حاکی از سلطه و حاکمیت یک ملت است و به شکل‌های مختلف (مثلث، دایره، مستطیل و شش ضلعی) بریده می‌شود یا حتی ممکن است گرد و دارای قرینه و هم اندازه باشد و یا بی‌قرینه و بی‌تناسب با شکلها، پیکره‌ها و الگوهای چاپی و قطعات پیوسته در طرف مخالف آن. همچنین، تمبر رسانه‌ای است در ثبت اطلاعات و منبعی برای اطلاع‌رسانی که دانستنی‌هایی دربارهٔ تلاش‌های گذشته و حال در حوزه‌های علوم اجتماعی، فرهنگ، سیاست، هنر، آموزش، گردشگری، ورزش و اقتصاد دربردارد.

اولین تمبر در بریتانیا در تاریخ ۱۸۴۰/۵/۶ م. / ۱۲۵۶/۳/۴ ق. چاپ شد و استفادهٔ پستی داشت. خدمات پستی در ترکیه، به روشی نظام‌مند در وزارتخانهٔ خدمات - که در ۱۸۴۰/۱۰/۲۳ م. / ۱۲۵۶/۸/۲۶ ق. تأسیس شد - سازمان یافت. بهره‌گیری از تمبر برای ارسال محموله‌ها، به فرمان سلطان (sultan) ابلاغ و با نظارت آگاه افندی، وزیر خدمات پستی و بنیانگذار روزنامهٔ Tercüman Ahval ارائه شد و در ۱۸۶۳/۱/۱۳ م. / ۱۲۷۹/۷/۲۲ ق.

مورد استفاده قرار گرفت.

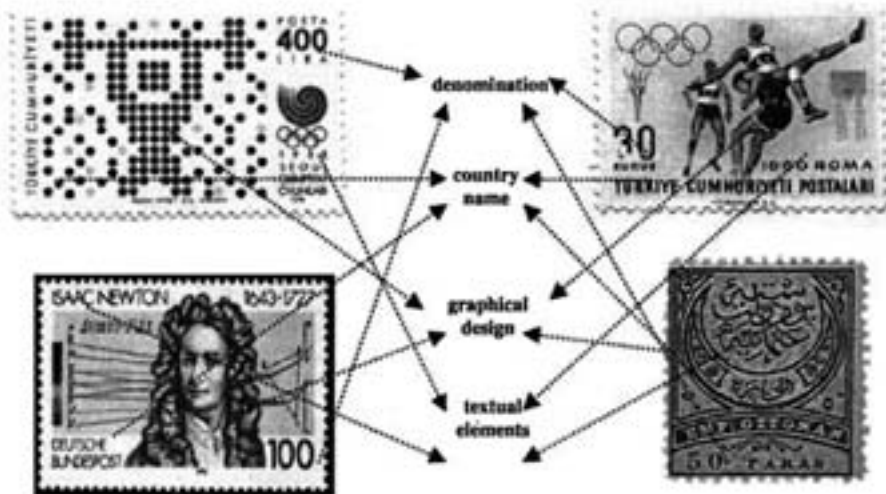
بر روی اولین تمبری که در عثمانی چاپ شد، تصویر هلال ماه، امضای سلطان عبدالعزیز، و عبارتهای "Nezaret-I celile-I Maliye" و "Devlet-I Aliyye-I osymany" نوشته شده بود. این تمبر، در مجلهٔ چاپی وزارت اقتصاد چاپ سنگی شد.

هم اکنون تمبرهای پستی، تقریباً در همهٔ کشورها، در ارسال انواع بسته‌ها مانند نامه، کارت پستال و دیگر کالاها، با اندازه‌های مختلف از جایی به جای دیگر به کار برده می‌شود. برخی کشورها نیز در سطح گسترده، از رسانه و ابزار تمبر برای گرفتن مالیات و کارمزدهای دولتی و رسمی استفاده می‌کنند.

تمبر، منبعی از اطلاعات

افزون بر منبع اطلاعات بودن تمبر و راحتی آن در استفاده و دارا بودن نقش کاربری و داشتن هویت درست و مناسب، لازم است برخی عناصر خاص تصویری در آن گنجانده شود.

H. Anameriq / Libr. Coll. Acq. & Tech. Serv. xx (2006) xxx-xxx

Scheme 1. Required fields on a stamp.

تمبر، اطلاعاتی است راجع به فرهنگ، گردشگری، تاریخ، ادبیات، اقتصاد، سنتها، مسابقه‌های ورزشی و سرگرمیهای کشور منتشرکننده. تمبرهای نخستین، نام کشور را دربرداشت و این مسئله، برخی دشواریها را در پی داشت. upu^۲ اقدام به داخل کردن نام کشور در تمامی تمبرهای بعدی کرد. در این میان، تنها استثنا بریتانیا می‌باشد؛ احتمالاً شاید از آن رو که اولین کشوری است که تمبر چاپ کرد و حتی امروزه هم نام کشور را روی تمبرهای خود چاپ نمی‌کند. اما دیگر اعضای upu - که ۱۹۵ کشورند - باید نام کشورشان را روی تمبرهایشان بنویسند. کشورهایی که از الفبای لاتین استفاده نمی‌کردند، نام خود را به زبان و خط رایج در کشور (سرلیک، عبری، عثمانی و یونانی) چاپ کردند. شناخت این تمبرها و پیدا کردن نام کشور منتشرکننده، کار طاقت‌فرسائی است که نیازمند کارشناس است. نامهای روی تمبر را، کشورهای منتشرکننده تمبر برای شناساندن خود استفاده می‌کنند. این نامها، ساده و آسان است، مانند مثالهای زیر:

برای ترکیه "Türkiye Cumhuriyeti"، برای مجارستان "Mag yar"، برای آلبانی "shqiperia"، برای استرالیا "Republik Österreich"، برای فنلاند "suomi" و "Finland"، برای آلمان "Deutsche" و برای آمریکا "U.S". نام کشورها، مهم‌ترین منبع اطلاع‌رسانی روی تمبر است که داده‌های اندکی درباره کشور، منطقه، استان، شهر یا دوره زمانی تمبر می‌دهد.

تمبرهای ترک، عناصر متنی متفاوتی بسته به زمان انتشار خود دربردارند. در ترکیه، در بین سالهای ۱۸۶۳-۱۹۲۸ م. / ۱۲۷۹ - ۱۳۴۶ ق. از خط عربی و از ۱۹۲۸ م. / ۱۳۰۶ ش. به بعد از الفبای جدید ترک، برپایه خط لاتین استفاده کردند. اسامی کشور که در بازه زمانی ۱۹۲۳ - ۱۹۶۳ م. / ۱۳۰۱ - ۱۳۴۱ ش. در تمبرهای ترک استفاده می‌شد، "Emp.Ottoman"

ارزش پولی، نام کشور، طرح گرافیکی و متن، چهار عنصر هسته‌ای تمبر به شمار می‌رود. بعلاوه، تمبر ممکن است نشانهای پنهان و منحصر به فرد غیراستاندارد نیز داشته باشد. به هر حال مهم‌ترین عنصر، عددی است که بر روی تمبر نوشته می‌شود و نشان‌دهنده ارزش تجاری تمبر و نام کشوری است که آن تمبر را منتشر کرده است. هدف اصلی از چاپ تمبر، دریافت هزینه‌های ارسال بسته‌هاست. مواد گوناگون ارسالی در اندازه‌های مختلف، قیمت‌های متفاوت می‌طلبد. ابزاری که در تعیین کارمزد محموله به کار می‌رود، تمبر است با ارزش پولی متغیر. ارزش پولی، معمولاً در گوشه تمبر درج می‌شود که در تصویر زیر هم نشان داده شده است.

مورد خیلی نادر، اولین تمبرها بود که در آنها ارزش پولی به صورت حروف الفبائی نشان داده می‌شد نه عددی. در ۱۸۷۴ م. / ۱۲۹۱ ق.، اتحادیه جهانی پست توافقنامه‌ای تنظیم کرد و در آن دشوارترین روشها و رویه‌های پستی را شناسائی کرد و تصمیم گرفت از شماره‌های عربی در ساخت ساده‌تر تمبر استفاده کند. ارزش پولی تمبر (چه به شماره چه به حروف)، اطلاعاتی درباره اقتصاد نشر کشور ذیربط به دست می‌دهد. قیمت تمبر، به نسبت نوسان پول رایج کشور منتشرکننده، تغییر می‌کند. یکی از رایج‌ترین مثالها، لیره جدید ترک است که در ۲۰۰۵/۱/۱ م. / ۱۳۸۳/۱۰/۱۲ ش. جایگزین پول قدیمی شد.^۲ تاریخ روی تمبر، شروع استفاده از پول رایج جدید را نشان می‌دهد و تمبرها بر طبق ارزش جدیدشان در YTL (لیره جدید ترک) چاپ مجدد می‌شوند.

دومین عنصر مهمی که در تمبر هست، نام کشور می‌باشد. این عنصر، در میان تمبربازان و گردآوردندگان و هواخواهان تمبر ایجاد انگیزه می‌کند و کار مأموران اجرائی پست را آسان‌تر می‌کند. از دیدگاه منبع اطلاعاتی، منشأ، محل چاپ و بقیه ویژگیهای

“Devlet- osmaniyye”, “Devlet-i osmaniyye”
i-i است که تماماً در ترکیه عثمانی با حروف لاتین و معمولاً فرانسوی نوشته شده است. از سال ۱۹۲۳-۱۹۲۸ م. / ۱۳۰۱-۱۳۰۶ ش.، هنوز عناصر متنی در ترکیه عثمانی چاپ می شده ولی از سال ۱۹۲۸ م. / ۱۳۰۶ ش. عبارت “Türkiye cumhuriyet” با الفبای نوین ترک نوشته شد و جایگزین نام کشور در همه تمبرهای ترکیه شد.

سومین عنصر، طرح گرافیکی است همراه با نقاشی، شکلها، نمادها، نشانهها و شماره‌های موجود در طرح. طرح گرافیکی روی تمبر، در چهار سبک دیده می شود. اولین سبک، تصویر چهره یا نیم تنه سیاستمداران، هنرمندان، نویسندگان و بقیه افراد پیشرو است که معمولاً تعلق به کشور چاپ کننده تمبر دارد. برای مثال تمبرهای انگلیسی در بازه ۱۸۴۰-۱۹۰۰ م. / ۱۲۵۵-۱۳۱۷ ق.، صورت ملکه ویکتوریا را نشان می داد؛ در حالی که تمبرهای ترک از دوره جمهوریخواهی پیشتر تصویر مصطفی کمال آتاترک را نشان می داد. دومین سبک، نشانهها را شامل می شود که عبارتند از پرچمها، نمادهای ملی، شیپور برنجی نامه‌رسانان قدیم و بقیه اشکال. سومین سبک آراستن و چیدمان قاب، ارزش پولی تمبر است. چهارمین سبک، به تصویر کشیدن سالگردها، سخنرانیهای مهم، مسابقات و رویدادهای ورزشی، کارهای هنری، روزهای مهم، وقایع اجتماعی و مؤسسات و آموزشگاههاست.

دسترسی به بسیاری از طرحهای گرافیکی برای کاربرد در تمبر، به تولید میلیونها تمبر متفاوت در سراسر جهان انجامیده است که عموماً به دست هنرمندان مختلف کشورها طراحی می شود.

خواسته‌ها و تقاضاهای مردم نیز در این طرحها در نظر گرفته می شود. «کارگروه مشورتی تمبر شهروند» در آمریکا، توصیه‌های مردم را قبل از طراحی تمبر ارزیابی می کند. قانون جدیدی در سال ۲۰۰۵ م. / ۱۳۸۴ ش. در ترکیه به اجرا درآمد که

به افراد اجازه می دهد عکس چهره خود را چاپ کنند یا تمبرهایی با محدودیتهای خاص منتشر کنند. عناصر و اجزای طرح گرافیکی روی تمبر، کمک می کند تا اطلاعاتی درباره هدف، نکته‌های کلیدی و موضوع تمبر و نیز پیامی که بناست به جامعه منتقل کند، مهیا شود.

زمینه تمبر، برای اینکه توجه عموم مردم را به خود جلب کند، بازیهای المپیک، استفاده‌های غیرمجاز داروئی، تنباکو و الکل، روزهای ملی، آگاهیهای عمومی در مورد بیماریهای خاص، توافقنامه‌های دوستانه یا تجاری دو جانبه، مقررات ترافیک، کتابخانه‌ها و مؤسسات، سالگردهای مرگ و تولد، خدمات سازمانی و رشد و گسترش فناوریهای خاص را منعکس می کند. تمبر، در مقام منبعی مهم برای تبلیغات زمان جنگ، دادن آگاهیهای عمومی درباره بیماریهای جدی، شناساندن کارهای هنری، در افزودن سرمایه سازمانها (تمبرهای مالیاتی) و معرفی فرهنگ ملی، کاربری دارد، و نیز به عنوان منبع اطلاع‌رسانی و ابزار ارتباطی کاربرد دارد.

منظره ساده و کوچک آن، زمانی که انتقال پیام می کند، آن را از بقیه منابع ارتباطی متمایز می سازد. نمونه‌های مختلف تمبر، موضوعات متفاوت را با استفاده از متون و طرحهای گرافیکی گوناگون به تصویر می کشد. اولین تمبر با هایلایت کردن اثرات مضر سیگار کشیدن، درباره استفاده ناصحیح از مواد اطلاعاتی می دهد. دومین تمبر، به یادبود صدمین سالگرد تولد مصطفی کمال آتاترک در تاریخ ۱۹۳۶/۷/۲ م. / ۱۳۱۵/۴/۱۱ ش. چاپ شد که تصویر معبد کوچکی روی آن طراحی شده بود. سومین تمبر، درباره اهمیت استفاده از کمربند ایمنی است با ذکر عبارت «کمربند از شما محافظت می کند» به عنوان مهم‌ترین ابزار نجاتبخش زندگی در هنگام رانندگی. چهارمین تمبر، برگزاری جشنواره‌ای را در کلن آلمان با چندین دلچک نشان می دهد. بر روی پنجمین تمبر، تصویر قطاری است که از استانبول

۱۳۱۳ش. هنوز هم اجرا می‌شود و همه روزنامه‌ها، اعلامیه‌های دفتر خبرگزاری ملی، مجله‌ها، کتابها، کتابچه‌ها، پایان‌نامه‌ها، نقشه‌ها، کتابهای اطلس، نقاشیها، چاپهای برجسته (گراورها)، انواع تصویرها و پوسته‌های دارای ارزش هنری، راهنماها، طرحها، جُنْگهای ترانه، نقشه‌ها، نتهای موسیقی و رقص، آثار تئاتری و مردم‌نهادها (NGO)، گزارشهای رسمی، انواع فهرستها، گاهشماریها، سالنماهای نجومی و یادداشتهای را زیر پوشش خود دارد. همچنین به استثنای مواد چاپی که سران دولت آنها را محرمانه نگه می‌دارند، همه آثار چاپ شده و گرافیکی‌ای که چاپخانه‌های دولتی تولید می‌کنند، قراردادها، چکها، تمبرها و سندهای باطله مالی را باید به کتابخانه‌های گردآورنده در پنج نسخه درخواستی ارائه دهند. شش کتابخانه امانی، به این ترتیب هستند:

- کتابخانه عمومی آنکارا به نام Adnan Ötügen؛
- کتابخانه دولتی Beyazit در استانبول؛
- کتابخانه دانشگاهی استانبول؛
- کتابخانه عمومی ایزمیر (کتابخانه ملی Izmir)؛
- کتابخانه مجلس.

کتابخانه ملی ترکیه، مطابق با قانونی که در سال ۱۹۵۰ م. / ۱۳۲۹ ش. برای آسان کردن مطالعات فرهنگی به اجرا درآمد، ساخته شد. بدین ترتیب، مرکزی برای جمع‌آوری آثار و اسناد و مدارک باارزش و حمایت از کوششهای هنری و علمی، از طریق روشهای جمع‌آوری مواد کتابخانه‌ای (خریداری، هدیه‌گیری، تبادل و امانت) پدید آمد.

یکی از منابع اطلاعاتی که از طریق امانت فراهم می‌شود، تمبر است. قانون خدمات‌رسانی به کاربران - که در سال ۲۰۰۴ م. / ۱۳۸۳ ش. تصویب شد - تمبر را در شمار مواد مصوب کتابخانه ملی برشمرد. در نتیجه، مجموعه تمبر هم به فهرست کتابخانه ملی افزوده شد. دو نوع تمبر متفاوت در ترکیه استفاده می‌شود: یکی تمبرهای پستی برای ارسال مرسوله‌ها

به سوی بلغارستان گسیل شده و هدف از آن، جلب توجه به اتصال راههای آهن دو کشور است که در سال ۱۹۷۱ م. / ۱۳۵۰ ش. ساخته شد.

عناصر متنی، بخش دیگری از محتوای تمبر را شامل می‌شود. تقریباً در هر طرح گرافیکی، عنصر متنی وجود دارد.

استفاده عمده متن، در شفاف سازی محتوا و درونمایه تمبر و افزایش توان ارتباطی و همچنین نمایش نام کشور منتشرکننده آن تمبر است. عناصر متنی، اجزای دیگری هم دارد که باید بر روی تمبر دیده شود. نام طراح تمبر نیز می‌باید بر روی تمبر پیدا باشد. افزون بر اینها، نشانها و نمادهای نامرئی و ته‌نقش (واترمارک / فیلیگران) و تمام نگاشت (هولوگرام) نیز برای جلوگیری از تقلب و جعل، از عنصرهای کاربردی در تمبر به شمار می‌رود.

تمبر در ترکیه و مجموعه تمبر کتابخانه ملی

تمبرهای ترک - که از ۱۸۶۳ م. / ۱۲۸۰ ق. در دست انتشار بوده‌اند - بدون گذراندن قانون، در موزه‌های مختلف و کتابخانه‌های سراسر ترکیه جمع‌آوری و ارائه شده‌اند و خدمات مربوط به آنها، به محققان و خواننده‌ها ارائه می‌شود. قانون واسپاری Basma Yazı Ve Resimleni Kanunu مصوب سال ۱۹۳۴ م. /

و دیگر تمبر اداری، برای انجام کارهای دولتی. تمبرهای پستی، در سه گروه اصلی منتشر می‌شوند: تمبرهای مالیاتی، تمبرهای پستی ثابت و دائمی و تمبرهای پستی اداری. هر ساله اداره عمومی پست و تلگرام و تلفن، در رایزنی و هم‌اندیشی با سازمانهای دیگر، حدود ۱۵ تا ۲۰ طرح جدید تمبر تهیه می‌کند.

تمبرهای سال گذشته چاپ ترکیه، به عنوان مثال به موضوعات زیر پرداخته است: وقایع و رویدادهای بین‌المللی، روزها و فرهنگ ترکیه مثل بیست و دومین کنگره معماری جهانی، روز جهانی محیط زیست، فرمول یک پریکس بزرگ ترکی، سلطان کافتانتر، zeugma، و اداره پلیس ترکیه. تمبرهای PTT سال ۲۰۰۶م/۱۳۸۵ش، به بازیهای زمستان المپیک، روز جهانی جنگلبانی، گرفتگی خورشید، قهرمانی کارتونی، جام جهانی ۲۰۰۶م/۱۳۸۵ش، سینمای ترک، پنجاهمین سالگرد METV (دانشگاه فنی خاورمیانه) و منابع ملی زمین گرمایی (ژئوترمال: وابسته به حرارت مرکزی زمین) می‌پردازد.

اداره کل PTT، ۲۵۱۱ تمبر را در بازه ۱۹۵۰/۱/۱ تا ۱۳۲۸/۱۰/۱۱م/۲۰۰۵/۱۲/۳۱ و ۱۳۸۴/۱۰/۱۰ تا ۲۰۰۵/۱۲/۳۱ منتشر کرد؛ در حالی که بسختی سالیانه به ۴۰-۴۵ تمبر می‌رسد. تمبرها و بقیه مواد کلکسیون، در ترکیه بیش تر به عنوان جنگ و مجموعه در نظر گرفته می‌شوند تا منابع اطلاعاتی. بنابراین، بیش تر در موزه‌ها و نمایشگاهها پیدا می‌شوند.

تمبرشناسان بسیاری در ترکیه وجود دارند و مطبوعات ادواری در طول ۷۵ سال اخیر در دست چاپ و نشر بوده‌اند. نگاهی گذرا به این مطبوعات، نشان می‌دهد که تمبرها تا به حال به عنوان منبع اطلاعاتی در نظر گرفته نشده‌اند. رئیس کل PTT، یک نسخه از هر تمبری که منتشر می‌شود، به کتابخانه ملی و کتابخانه عمومی Adnan Ötügen می‌فرستد. نسخه‌های اضافه نیز به موزه، موزه جنگ

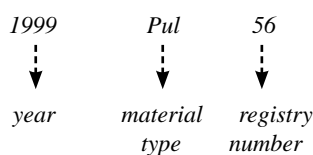
استقلال و جمهوری، تولید آرامگاه آتاترک، موزه ریاست جمهوری آتاترک و اتحادیه جهانی پست فرستاده می‌شود.

بخش مواد غیرکتابی از کتابخانه ملی، خدمات کاربران و خدمات فنی را عهده‌دار است. کتابخانه، هیچ بخش مجزائی به تمبر و دیگر مواد کلکسیون اختصاص نداده است. کتابخانه ملی، از تمبرهای ملی و بین‌المللی - که از سال ۱۹۳۳م/۱۳۱۲ش تا ۲۰۰۶م/۱۳۸۵ش. منتشر شده - نگهداری می‌کند. در میان ۸۶۳ تمبر بی‌تاریخ و ۳,۰۰۰ تمبر تاریخدار - که از سال ۱۹۳۹م/۱۳۷۲ش. تا ۱۹۹۹م/۱۳۷۸ش. چاپ شده و جمعاً ۳۸۶۳ تمبر می‌شود - تمبرهایی هست که ۴-۶ نسخه دارند. بیش تر تمبرهای بی‌تاریخ، از نوع باطل شده‌اند و تعدادی از تمبرهای تاریخدار نیز از همین دست می‌باشند.

مجموعه تمبر کتابخانه ملی، عمدتاً شامل تمبرهایی است که از طریق PTT مهیا می‌شود و پیرو جمع‌آوری بعضی آثار و اهدای برخی دیگر است. سه کتاب برای تمبرهای بی‌تاریخ و ده کتاب برای تمبرهای تاریخدار وجود دارد که با شماره‌بازیابی شامل تاریخ و سال دریافت اثر تنظیم شده‌اند. به هر تمبر یک شماره بازیابی اختصاص می‌یابد که شامل سال، نوع ماده و شماره ثبت می‌شود (به طرح ۲ توجه کنید).

تمبرها را بدون هیچ محدودیت یا مجوز خاصی، به کاربران کتابخانه عرضه می‌کنند. آنها را می‌توان همانند بقیه مواد کتابخانه‌ای به امانت گرفت. کتابهای مربوط به تمبرهای تاریخدار و بی‌تاریخ را، در اتاق

H Anameric / Libr.Coll. Acq. & Tech. Serv. xx (2006) xxx-xxx

Scheme 2. Stamp call number

۴ توجه کنید).

در رکورد تمبر، No و SysNo بر بقیه فیلدهای اطلاعاتی مقدم است. بعد از آنها، اطلاعاتی راجع به (۰۲۰) ISBN می آید که جای اطلاعات ارزش پولی ذخیره است. اطلاعاتی راجع به جایگاه تمبر و (۱۰۰) شناسه اصلی اطلاعات درباره سازمان منتشرکننده نگهداری می کند و (۲۴۵) عنوان موضوعی موافق و همخوان با تمبر را دربردارد و شامل یک برچسب (اینجا گرافیکی) برای تعریف نوع ماده و همچنین نام کشور منتشرکننده و نوع تمبر می شود. فیلد (۲۶۰) شامل اطلاعاتی درباره مکان و تاریخ چاپ و سازمان مسئول چاپ است. فیلد بعدی (۳۰۰)، راجع به سازه تمبر مانند کیفیت و ابعاد آن می باشد. فیلد یادداشتها، برای ذخیره کردن رنگ، الگو و جزئیات تمبر است. فیلدهای مزاد در نرم افزار خودکار کتابخانه، دسترسی به عمده پایگاههای اطلاعاتی زبان و تاریخ انتشار را شامل می شود. عدد ۳۰ در کنار فیلد Database، به رمز Database هنرهای زیبا اشاره دارد که در کتابخانه ملی نگهداری می شود. زبان با "TUR" تعریف می شود (به طرح ۵ نگاه کنید).

H Anameric / Libr.Coll. Acq. & Tech. Serv. xx (2006) xxx-xxx

Document No,	0644589	Line No.	1
SYSNO	0644589		
020	125.000TL		
Yer	1998 Pul 16		
Yazar	PTT		
Eser	Nagano'98 [grafik] / Turkiye Cumburiyeti Posta		
Yayim	Ankara: PTT, 1998 (Gaye Matbaacilik)		
FizTan	1 Pul 40x 25mm		
Not	Karisik renkler		
Aksesyon	D.M. YOK		
Taban	30		
Dil	TUR		
Yay. Yil	1998		

Imleci OK veya TAB ile

Kullanin veya isiklandirilmus karaktere basin

C Devam > B Geri > N Sonraki > P Onceki > Q Cik>

Scheme 5. Detailed catalog card and data fields of a stamp

در بسته ای در کنار دیسکها و نوارهای صوتی و ویدیویی نگه می دارند.

نرم افزار خودکار کتابخانه ای - که بر پایه فون است و در کتابخانه ملی استفاده می شود - هیچ فرقی میان تمبر و بقیه مواد غیرکتابی نمی گذارد. تمبرها، مانند کتابها ثبت می شوند. از طریق نویسنده یا عنوان و مسیریاب اینترنتی

<http://www.mkutup.gov.tr/scan-tur.html>

<http://www.mkutup.gov.tr/scan-eng.html>

و یا رابط نهائی نرم افزار خودکار کتابخانه، تمبر موردنظر را می توان جستجو و دنبال کرد. تا حالا ۱۹۳۳م. ۱۳۱۲ش. تمبر ثبت شده تحت عنوان نویسنده PTT با سامانه ALEPH وجود دارد. با تایپ کردن در فیلد عنوان، می توان به دنبال رکوردهای تمبر گشت. فرایند جستجو، همه رکوردهای تمبر را - که با مطلب وارد شده منطبق است - گزارش می - دهد. جزئیات رکوردها نیز بر روی کارت ثبت تمبر و در صفحه نمایشگر رایانه نشان داده می شود.

رکورد نمونه - که در طرح ۳ دیده می شود - در جستجو با "NagaNo ۹۸" در حوزه عنوان به دست می آید و فراهم می شود. تمبرها را با توجه به تاریخ انتشارشان طبقه بندی و بعد در مقطعی زمانی برابر به گروههایی تقسیم می کنند. فیلدهای استاندارد مارک، برای ثبت تمبرها استفاده می شود، ولی برخی تغییرها در آنها اعمال می گردد (به طرح

ARAMA GOSTER Format=07 Taban= NLT
S2 2Nagano'98

KI 1998 Pul 19
PTT
Nagano'98 Turkiye Cumhuriyeti Posta[grafik]/. --Ankara
PTT, 1998 (Gaye Matbaacilik)
1 pul ; 40x25mm
Karisik renkler
0644589

Devam > C Kopyalari goster > H no. Diger secenekler > HELP
Onceki > P Tum kaydi goster > XP np. Kumeler listesi > LS
Cik > Q Kaydi Kaydet > SAV no. Yeni aramaya basla > START

Scheme 4. A Catalog card of a stamp (ALEPH Browser Interface)

تمبرهائی که در کتابخانه ملی فهرست‌نویسی می‌شوند، هیچ شماره طبقه‌بندی ندارند، ولی به هر حال کتابها و مقاله‌های مربوط به تمبر، در مجموعه تمبر و دیگر مواد کلکسیون تحت شماره [۱۲، ۱۳]، ۷۶۹.۵۶، ارزش اقتصادی تمبر تحت شماره ۳۳۲.۶۳ و استفاده آنها در پست تحت شماره [۱۴]، ۳۸۳.۱ طبقه‌بندی می‌شود. علاوه بر تمبرهای فهرست شده به عنوان منابع اطلاعاتی، نرم‌افزار فهرست‌نویسی خاص و فهرستهای چاپ شده‌ای وجود دارد که تمبر را در شمار مواد کلکسیونی قلمداد می‌کند.

فهرستهای scott Stanley Minbus Michel مهم‌ترین نمونه‌های فهرست به شمار می‌روند که با توجه به دوره‌ها و کشورهای خاص طبقه‌بندی می‌شوند. مشابه شناخته شده این گونه فهرستها در ترکیه وجود دارد که فرآورده انتشارات Pulko می‌باشد و هر ساله فهرستهای Pulko را منتشر می‌کند که سیاهه تمبرها و اسکناسهای جمهوری ترکیه و عثمانی را دربردارد.

نتیجه

تمبرها، منابعی اطلاعاتی هستند که دیدگاه نو و بحث تازه‌ای را مطرح می‌کنند. تمبر به مسائل مهم، مردم و فرآورده‌ها مربوط می‌شود و به ما با کمک ویژگیهای متنی و گرافیکی اطلاعاتی می‌دهد. سبک و شیوه‌ای که این ویژگی را سازماندهی، طراحی و به هم مربوط می‌سازد، به طور مؤثری تمبر را به اثری هنری تبدیل می‌کند. کارآمدی در انتقال پیام، ویژگی دیگری است که به بقیه خصوصیات افزوده می‌شود و تمبر را در برقراری ارتباط کارا تر می‌کند. شیوه متفاوت تمبر در ارائه پیام است که آن را از بقیه مواد غیرکتابی متمایز می‌سازد و تأکید بر این قضیه دارد که تمبر باید بیش‌تر به عنوان رسانه ذخیره اطلاعات در نظر گرفته شود تا کالای اقتصادی.

کتابخانه ملی ترکیه مطابق با قانون تألیفات گرافیکی و آثار چاپی، به طور موفقیت‌آمیزی توانست دست کم یک نسخه از هر تمبر که از سال ۱۹۳۴م. / ۱۳۱۳ش. منتشر شده است، به مجموعه خود بیفزاید. این مجموعه، اطلاعات باارزشی درباره تاریخ، فرهنگ، مؤسسات آموزشی، گردشگری و فرهنگ عامیانه ترکیه فراهم می‌آورد. بررسی تمبرهای مربوط به سالهای ۱۸۶۳م. / ۱۲۸۰ ق. و ۲۰۰۵م. / ۱۳۸۴ش. ترکیه، پژوهنده را یاری می‌کند تا به تاریخ ترکیه با ابعاد مختلف دسترسی یابد. تمبرهای مالیاتی، به طور خاصی درباره وقایع و رویدادهای مختلف و روزهای مهم گذشته به ما اطلاعات می‌دهند. از سوئی، ارزش تجاری تمبر، نشانه‌ای برای اقتصاد ملی است.

به هر حال با وجود ویژگیهای درخور توجه تمبر و دیگر مواد کلکسیونی، از آنها به اندازه مواد دیگر کتابخانه‌ای استفاده نمی‌شود. تمبر، قطعه کاغذ باارزشی است که به عنوان اثری هنری، گردآورندگان را دور هم جمع می‌کند، و به عنوان ابزاری ارتباطی، اداره‌های پستی را به هم مرتبط می‌سازد و به عنوان منبعی اطلاعاتی، کتابخانه‌ها و موزه‌ها را به یکدیگر می‌پیوندد.

پی‌نوشتها

- 1- Stamps as an information source in the National Library of Turkey by Hakan Anameriç. (published in: **Library Collections, Acquisitions, and Technical Services** Volume 30, Issues 1-2, March-June 2006, Pages 117-127).
- ۲- یک میلیون لیره قدیم ترک، برابر یک لیره جدید ترکیه است.
- 3- United Postal Union